

- x. 5.334-300/1938-39-1939.ü.31.-köteteli-nylt.,
 5613-175/1938-39-1939.ü.23.-vegyes-ism.,
 xi. 5819-42/1938-40.-1939.ü.20.-vegyes-ism.,-nylt.,
 5849-112/...-1940.ü.16.-köteteli-nylt.,
 5977-200/...-...-1940.ü.12.-köteteli-nylt.

Család, határ m. 1911. vü. 22. ref.

Analízis áhíat: 787/1938-40.j. i. ny.

Rep: 1940. ü. 12.

"Rite"

"

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYTUDOMÁNYOS
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

680 1939/1940 szám.

Érk: 1940 évi március hó 11 n.

Előirat: _____

drk. melléklet, Utóirat: _____

Bírálatra kintakik:

Dr. Kovács Andor

• Jékely Zoltán

professzor matematik.

Debrecen 1940. márc. 12-én.

Eljegyzés. Kóv.

Kovács

Banai
c. i. dékán.

Közi: ámból!
gyűjtésük

A törvényes és jogi egység .

Irta:

Tóth Elek.

I. Az egységről általában.

Mielőtt az egység fogalmának tárgyalására rátérnék, két fontos kérdést kell leszögezni, tisztázni, hogy az egység megállapításánál biztos alapokra építhessünk. Ez a két fontos kérdés: mi a büntetendő cselekmény és mi a tényálladék. Szükséges ennek a két fogalomnak a meghatározása, mert ezen két fogalom egymáshoz való viszonya és lehető variációik adják az egységnek és a többségnek különböző fajait. Csakhogy míg az egységnél mindig szerepel valamelyik oldalon az -egy- akár a cselekvésben, akár a tényálladékban -és ez az egy domináló jellegű, tehát a konkluzióban is megmarad, ad -

dig a többségnél mindig szerepel valamelyik oldalon a több és ez a többség a büntetendő cselekmény jellegében is kifejezésre jut.

a./ Büntetendő cselekmény a BTK. 1.§-a szerint " Büntettet vagy vétséget csak azon cselekmény képez, melyet a törvény annak nyilvánít." Angyal Pál szerint az u.n. legalis definíció, amelyet elfogadhatunk ugyan, mint szigorú kőrt, mint a cselekmények egy bizonyos szabályozásra hivatkozó pontos mérlegelését és elhatárolását, de ez a meghatározás nem nyújt semmi felvilágosítást arra vonatkozólag, hogy mi-is hát a büntetendő cselekmény, milyen fogalmi egységet takar ez a szó. Mert fogalmilag nem lehet elintézni a büntetendő cselekményt azzal,

hogy ezek azok a cselekmények, amelyeket a törvény annak nyilvánít. Emelheti ugyan a biztonságot, de nem ad alapot felosztásra és megkülönböztetésre, nem ad alapot - ami a legfontosabb - rendszerezésre.

Nem helyes Angyal Pálnak azon megállapítása, hogy a büntetendő cselekmény fogalma azonos a bűn fogalmával. Kétségtelen, hogy minden büntetendő cselekmény egyuttal bűn is. Mert mi a bűn? A vallási, erkölcsi, természeti és jogi szabályok éthágása és megsértése. Ebből pedig büntetendő cselekmény csupán az, amelyiket a jog is tudomásul vesz, tehát a jogi szabályozás megsértése, a jogi szabályozás

pedig csupán egy része az említett szabályoknak, amelyeket mindenkinek összeműködése érdekében meg kell tartani, a bűn fogalma tehát sokkal tágabb a büntetendő cselekményfogalmánál. A bünt sokszor csupán egy nemillik jelenti, a büntetendő cselekményt pedig mindig "Aki azt és azt teszi, ezzel ésezzel büntetendő."

A társadalom zavartalan élete ellen elkövetett mindenemű tevékenység hátráltatja azt, tehát káros. Ha az általa okozott kár nagy, akkor a társadalom megtorlást kíván, előáll tehát a büntetendő cselekmény fogalma. Ha ezt aztán a jog is annak minősíti, készen van a büntetendő cselekmény.

A büntetendő cselekmények tehát az

olyan a társadalomra káros cselekmények, amelyekkel szemben a társadalom szükségesnek látja, hogy azok az államhatalom büntető eszközével üldöztessenek, megtoroltassanak s így a jogrenden elkövetett sérelem helyreállíttassék.

Ebből következik, hogy jogsértést, büntetőjogi jogsértést csupán fontosabb jogi beszámítás alá eső cselekményekkel lehet elkövetni. Következik az is, hogy csupán tevékenységgel, egészen kivételesen nem tevéssel /mulasztás / lehet ezeket elkövetni, de mindig valamilyen konkrétumnak kell lenni és nem lehet csupán gondolat, terv, elképzelés, ami nem is büntethető, mivel nem is bizonyítható.

Az egység meghatározásával két fo-

galomra kell tekintettel lennünk, az egyik a tényálladék, a másik a törvényes fogalom. A törvényes fogalmat a jog hozza létre és éppen ezért csak generalis, általános esetet tárgyal. Mondhatnánk úgy is, hogy alapul vesz egy típusesetet és arra állítja fel a maga szabályozását és a bírónak az ilyen típusesetek közül kell megállapítani az adott esetben alkalmazandót. A törvényes fogalom tehát nem más, mint alkalmazhatósági séma, iránymutató.

Ezzel szemben a tényálladék nem más, mint a konkrét elkövetett bűncselekmény a maga teljességében, relativ befejezettségében. Mivel a törvényes fogalmat normának hozták létre,

ennek változni nem lehet, de nem is lenne jó, addig a tényálladékot esetről esetre az élet produkálja s éppén ezért két teljesen egyező tényálladék nincsen. Hasonlóképen ritka az is, hogy a tényálladék tökéletesen megfeleljen a törvényes fogalomnak. Kissebb, nagyobb eltérések mindig találhatók és ezek teszik a különben egyhangunak tetsző bírói munkát színessé és élvezetessé. Nem is számítom bele ezen különbözőségekbe azt, hogy a bűncselekményt egyének hozzák létre, hogy a bűncselekmény létrehozása számos komponens eredménye, amit minden embernél külön-külön kell elbírálni és külön-külön mérlegelni. Nem csak a lelki habitus, az adottság, hanem a körülmények, a viszonyok is annyira mások, hogy szinte nem is le-

hetne összefoglalni őket. De mindegyikben van egy közös vonás: mindegyik beleütközik valamilyen elsőrenden védett emberi érdekbe és ez a beleütközés határozza meg azt is, hogy milyen törvényes fogalmat fed a tényálladék.

Ez a körülmény, valamint az, hogy a tényálladék igen ritkán esik föltételelesen egybe a törvényes fogalommal, adja a különbséget egység és többség között.

Figyelemmel erre három esetet különböztethetünk meg: a tényálladék kevesebb mint a törvényes fogalom, a tényálladék több, mint a törvényes fogalom, még pedig lényegesen, vagy csak lényegtelenül több.

Az első esetben, mikor a tényálladék kevesebb mint a törvényes fogalom, tulajdonkép-

pen bűncselekményről nem is lehetne beszélni. A törvényes fogalom meghatározza pontosan azt, hogy aki ezt és ezt követi el, ahogy itt le van írva, ilyen és ilyen bűncselekményt követ el. De aki nem követ el annyit, mint amennyi egy törvényes fogalomnál adott esetben szerepel, az nem valósított meg annyit, hogy a törvényes fogalmat kitöltse / ez a kitöltés, fedés a jog alkalmazásának az alapja éppen ezért/ az nem is követte el azt a bűncselekményt, ami a törvényes fogalomnál le van írva. Áll ez elsősorban a be nem fejezett cselekményre. /kísérlet/Ha ilyen esetben a be nem fejezett cselekményt törvényes fogalom külön nem minősíti, akkor a cselekmény büntetlen marad., mivel kívül esett a jo-

gi szabályozáson, vagy pedig egészen másként bíráltatik el, mintha hiányzó elemei is megvolnának.

A büntetlenséget indokoltá teheti az, hogy még nem sértetett meg a társadalomnak emi-
nens létérdeke s így semmi szükség nincsen a
büntetés szigorú alkalmazására, még nem bomlott
meg a társadalmi egyensúly és így nincs is szük-
ség annak helyreállítására. Ha azonban abból in-
dulunk ki, hogy a társadalmi létérdekek veszé-
lyeztetése is bűncselekmény, az ilyen félbema-
radt cselekményeket is kategorikusan bűncselek-
ményeknek kell vennünk még akkor is, ha krimi-
nálpolitikai érvek a mellett döntenek is, hogy az
ilyen viszonylag könnyű cselekmények megbélyeg-

zése sokkal többet árt a társadalomnak, mintha az ilyen futólag bűnösöket futni hagyjuk és még a tevékenység közben is megadjuk neki a módot arra, hogy a következmények alól mentesüljön.

Ez kétségtelenül igaz is, de ha pesszimistáknézzük ezt a kérdést, azt látjuk, hogy a visszahatalpés rendesen olyankor következik be, amikor a büntetés nagyon is szembeszökő és a büntetés elengedésének csak akkor lehetne helye, ha az az elengedés biztosítaná javító hatásával a társadalmat arról, hogy több hasonló eset nem fog bekövetkezni. De ha az elengedésnek csupán annyi a hatása, hogy legközelebb az ilyen ember felfedeztetéstől mentesen nagyobb körülményekkel ujra megkísérli talán ugyanazon cse-

lekmény véghezvitelét, ami legalább olyan százaléokban feltehető, mint az ellenkezője, hiszen az emberekbe bele nem láthatunk, akkor azt kell mondanunk, hogy a mentesítés nagyon is kétélű fegyver. Igaz viszont, hogy drákói törvényekkel legfeljebb az erkölcsök elvadulásának lehet útját vágni, de nem lehetett soha semmiféle szigorú törvénnyel megszüntetni teljesen a bűnözést. Ebbe bele kell nyugodni a jogásznak, hogy az emberek különbözősége miatt előre kiszámítható jogi hatása rendezést nem alkothat.

Mindezekből megállapíthatjuk azt, hogy az olyan tényálladékok, amelyek nem töltenek ki egy törvényes fogalmat, igen sokszor nem is tényálladékok, vagy nem azok a tényálladékok, aminek

eredetileg lenniök kellett volna.

Az ilyen csunka tényálladék természetesén ha egy, az eredetileg szándékolttól eltérő törvényes fogalmat éppen hogy ki is tölt, ez mindig csupán egy marad és sohasem tölt ki a tényálladék több törvényes fogalmat.

A második eset az, midőn a tényálladék több, mint a törvényes fogalom, de nem annyira, hogy ezáltal a többlet, ami az eredeti törvényes fogalom betöltése után még fennmarad, nem tölt be egy másik törvényes fogalmat.

Ebben az esetben van ugyan egy tényálladékunk, ami nem fér bele elvileg a törvényes fogalomba, de gyakorlatilag bele kell szorítanunk, mert mást nem tehetünk, ha igazságosak aka-

runk lenni. A jog ugyanis rangsort állít fel a fontos emberi érdekek között és a büntetés súlyosságát ezen rangsor szerint szabja meg. Nem lehet tehát az, hogy én megsértek egy kevésbé súlyos életérdeket és ugyanugy büntettesem, mint egy sokkal súlyosabb bűncselekményt elkövető egyén. Ez igazságtalanság lenne és ez a körülmény sokkal jobban sértene a társadalmat, mint maga a jogtalanság. Az igazságtalan büntetések keltik a társadalomban a legmélyebb hatást, ami marandó is lehet és ismétlődés esetén a jog, az igazságosságba vetett hit és bizalom megrendüléséhez vezethet. Ha mindezt összevetjük, akkor arra a megállapításra kell jutnunk, hogy semmiféle szempont nem indokolhatja a szigorúságot,

a plusbüntetést, hanem a tényálladéknak törvényes fogalommá való minősítésénél nagyon is vigyázni kell, hogy a társadalom által már elfogadott és a jogban is lefektetett elveket a lehető legszigorubban és konzekvensebben szem előtt tartsuk. Ha ezt nem tesszük, legyen bármilyen helyes is emberileg az általunk kiszabott ítélet, mégis nem tudjuk soha, hogy ezzel nem e nagyobb bajnak és igazságtalanságnak vetettük el az alapját, amit pedig elsősorban, ha valakinek, ugya jogásznak kerülni kell.

Ezeket mondhatjuk el a második esetről, vagyis arról, amikor a tényálladék nem fér ugyan bele a törvényes fogalomba, de a fennmaradó részből még új törvényes fogalom nem konstatálha-

tó, tehát a nagyobb minősült rész felemésztí a kisebb még nem minősült részt s ezzel a nem egészen egységet megmenti és egységgé teszi.

A harmadik eset akkor fordul elő, mikor a tényálladék kitölt ugyan egy törvényes fogalmat, de ezen fogalom kitöltése után még fenn marad annyi, hogy az még egy, vagy esetleg még több hasonló, vagy egészen más törvényes fogalmakat is tökéletesen kitölt és ezzel már el is van döntve annak jellege. Mert míg a törvényes fogalom a tényálladékhoz viszonyítva egyet ad hányadosul, addig egységről beszélünk, még ha többet, nem egyet, hanem annak egész számú többszörösseit adja, többségről beszélünk.

Ezen az alapon tárgyalva ezt a kér-

dést, nem lehetek tekintettel arra az általánosan elfogadott elvre, amely visszamegy az egység és többség meghatározásánál egészen a tényálladékon túl a tevékenységig és a tevékenység és a tényálladék viszonyából állapítja meg adott esetben az egység, vagy a többség fennforgását.

Én abból indulok ki fejtegetésemben, hogy mindég a jogi szabályozás dönti el konkrét esetben, hogy miről van szó. Ha a tényálladék egy törvényes fogalomba szorítható bele, akkor egységről, ha ellenben több törvényes fogalomba szorítható bele, akkor többségről beszélhetünk. Szerintem e tényálladék az események sorrendjébe való megkülönböztetés, amelynek még akkor volna helye, amikor a jogi minősítésről

nincs szó, de ilyen alapvető jogi fogalom eldöntésénél irányadó csakis a törvényes fogalom lehet. A tényálladék a törvényes fogalom minősítő jellegével csupán oksági viszonyban van és ez az oksági viszony bár az eredményben is kifejezésre jut, mégsem dönti azt el. Mert mi dönti el azt, hogy az egy törvényes fogalom felül fennmaradó felesleg nem vehető új törvényes fogalomnak? Tisztán a jogrendszer szelleme és szigorúsága. Ha a jogrendszer enyhé, több tényálladáki elem kell ugyanazon törvényes fogalom betöltéséhez és így kevesebb felesleges tényálladáki elem marad fenn, amit a törvényes fogalom felemészt.

Ha viszont a jogrend szigorú, akkor

kevesebb tényálladáski elem elég a törvényes fogalom megvalósításához és így sokkal több, már önállóan minősülhető tényálladáski elem marad fenn ezen kívül s elméletileg nagyon is elképzelhető, hogy pl. ami enyhe jogrendszer mellett jogi egység, az szigorú jogrendszer mellett többséggé hull szét.

Tisztázva tehát az egység és többség közötti fogalmi határt: egységről akkor beszélhetünk, ha a tényálladék csupán egyszer tölt be egy törvényes fogalmat, míg többségről akkor beszélhetünk, ha a tényálladék több törvényes fogalom alá, vagy ugyanazon törvényes fogalom alá többször vonható.

Ezzel a megkülönböztetéssel el van in-

tézve az az elletmondás is, ami a törvényes és jogi egységnél fennáll más elméleteket alapul véve. Ezek ugyanis minden más elmélet szerint többségek, csupán a törvény, vagy a bírói gyakorlat, a jogalkalmazás minősíti őket egységnek és ezek szerint csupán egy igazi egység van és ez a természetes egység.

A nehézség minden rendszerben a cselekvés egységéből és többségéből származik. Az én általam kifejtett fenti rendszernek, bár szintén vannak hibái és nem is eredeti, de véleményem szerint a tényálladéknak és a törvényes fogalomnak relációba való hozása végleg eldönti a kérdést a jogi világban. Az ellentét csak abból származhatna, ha a dolgok természetére és a jo-

gi szabályozásra ezen osztályozásnál egyszerre kellene tekintettel lennem és minden rendszer azért zavaros, mert egyszerre mind a két ellentétes alapon felosztást szemelőtt akarja tartani és mind a két főnek eleget akar tenni s így a rendszer tuita, hanem csupán kompromisszumos megoldás.

Ha ellenben függetlenítjük magunkat ettől a hagyománytól és csak az egyik alapon indulunk el, akkor egyszerübb, világosabb és könnyebben alkalmazható rendszert teremtettünk. Természetesen a büntetés kiszabása még nyitott kérdés marad, de ezzel most nem szándékozom részletesebben foglalkozni. Én a törvényes fogalmon indultam el és egész felosztásomban a

törvényes fogalmat, mint végső és eldöntő célt tartottam szemem előtt, de ugyanugy elindulhattam volna a dolgok természetén is és akkor az egy és több cselekményt kellett volna konstatálnom, de ha ezt a szerintem kevésbé helyes utat választottam volna is, akkor sem indokolt az, hogy ilyen alapokból kiindulva a végén mégis csak tekintettel legyünk a törvényes fogalomra is, a két rendszert összevegyítsük és így zavarok forrásává tegyük!

Eppen olyan jól betöltené a szerepet az egyik alapon való tuita rendszerezés is, mert bár igen fontos és elengedhetetlen a jogtudományok elméleti művelése és így a jogi gondolkodás, jogász-szellem kialakítása, mégis a jog

célját az élet szabályozásában, az alkalmazhatóságban, a megvalósulhatásban kell látnunk és ebből a szempontból nagyon fontos az egyszerűségre, világosságra és tisztaságra való törekvés. Sok oka van annak, hogy ez mégis keresztülvive, de a legnagyobb oka az, hogy a jogtudomány egyes ágai külön külön és csak aprónként alakultak ki, nem egy egységes szellem alkotásai s így nem is tartalmazhatnak olyan szigorúan kikristályosodott elveket.

Az egész jogi irodalom és a gyakorlat is háromfaját különbözteti meg az egységnek : a természetes egység, a törvényes egység és a jogi egység. Röviden megemlékezek a természetes

egységről és azután bővebben fogom tárgyalni a természetes és jogi egységet. Dolgozatomnak alapjául azért választottam ezt a két utóbbit, mert érzem, hogy nem egészen felelnek meg mindenben az egység követelményeinek, tehát annak a nagy elvnek, hogy az egy domináló legyen bennük és egységük letagadhatatlanul mesterkéltséggel.

A természetes egységről akkor beszélhetünk, ha a tényálladék csupán egy törvényes fogalmat tölt ki. Közelebbről nézve : természetes egységről van szó, ha a több tevési mozzanat és az eredmény olyan cselekvésként szerepel, amelyet úgy a jogban, mint a közönséges, mindennapi életben egy -nek, egységes cselekménynek veszünk és ez az egységes cselekmény

csupán egyetlen törvényes fogalmat tölt ki. A természetes egység alapját képező jogeset természetében egy, egységes annak konstrukciója, felépítése, jellege oly annyira, hogy egymástól elválasztani nem lehet és nem is célszerű. Ha ezt így felfogjuk, akkor látni fogjuk azt is, hogy minden más megkülönböztetés az egységnél nem lényeges, ez adja meg a jelleget.

A természetes egységnek Angyal által felsorolt esetei: a./ az egyszerű büntetendő cselekmény, b./ Több tevékenységből álló, de az eredményre irányuló egyszerű büntetendő cselekmény, c./ A tartós büntetendő cselekmény, d./ Több oly tevékenységi eredménynek a létrehozása, melyek egy jogi eredményben olvadnak ösz-

sze, e./ Az állapot delictum éppen elégségesek arra, hogy a törvényi és jogi egység fogalma alá sorol büntetendő cselekményekből azokat, amelyek közelebb vélünk az egységhez természetüknél fogva, ezen besorolások egyikében elhelyezzünk, míg a többi természetüknél fogva, / ez döntő! / ide nem kívánczó bűncselekményeket átdobjuk a nekik megfelelőbb többség világába.

Az általam is tárgyalt két csoportba ugyanis bűncselekmények, amelyeknél lehet ugyan több a tevékenység, lehet ugyan több a tényálladék, de a köztük fennálló szorosabb ténybeli kapcsolat az egységhez hoz közel, és ezért indokolt az egységnél való tárgyalásuk, addig más ilyen bűncselekmény tényálladási elemei között

nem fedezhető fel ilyen kapcsolat és éppen azért nem is lehet egységnek minősíteni. Mindenesetre a gyakorlat dönti el azt, hogy, milyen megítélés és milyen rendszer a helyes, de az elméleti alapokból erre már következtetni lehet.

A törvényi egység.

A következőkben behatóbban foglalkozok előbb a törvényi, azután a jogi egységgel és ezek egyes eseteit a fenti elvek alapján igyekszem vizsgálgatni, követve Angyal Pál fejtegetéseit.

Természetes egység úgy következik,

mikor a törvény két vagy több természetes egységet /!/ képező cselekményt egy törvényes fogalom alá von. Mindenesetre már maga az a körülmény, hogy törvényes egységet több természetes egység képezzen, ilyen beállításban nem helyes, hiszen ezek szerint több olyan egységet, amelyeket külön- külön a jog természetes és legvalóságosabb egységnek ismer el, együttesen nem többségnek, hanem újabb egységnek tekintünk. Ha viszont arra tekintünk csupán, hogy egy törvényes fogalmat tölt be, akkor minden ilyen szerkezetbeli hiba ellenére is kategórikusan egységnek fogadhatnánk el ezeket is.

A törvényi egységnek három faja van, u.m. az összetett, az összefoglalt és az üzlet-

szerű bűncselekmény.

a./ A delictum comexum esetében, mint a neve is mutatja, több összefüggő / nem a felsorolás szerinti értelemben! / bűncselekményről van szó. Ezen bűncselekmények mindegyike külön- külön is kész és befejezett, teljes bűncselekményt képez, ami nem más mint jogi egység de ezek között a magukban is befejezett bűncselekmények között olyan szorosabb és belső ténybeli vagy egyéb kapcsolat van /pl. idő ! / hogy a törvény egy törvényes fogalomba kapcsolja őket össze.

Elsőrendűen fontos itt az ugynevezett segédbűncselekménynek a fogalma. Valaki el akar követni egy súlyosabb beszámítás alá eső bűn-

cselekményt, azonban ennek a bűncselekménynek a véghezvitele több apróbb előkészületi cselekménynek a megvalósítását követeli. Ezek az eszközcselekmények önállóan, magukban is befejezett bűncselekmények, természetes egységek és így egyenként is büntetettnek. Ezek azonban rendszerint kisebb fontosságú érdekeket sértenek, mint a végeredményben megsérteni szándékolt érdek. A nagyobb jogsértés elnyeli a kisebbet, de hogy ez a valóságban is így van e, arról vitatkozni lehet. Pl. egy ország elfoglalása elnyeli a lakóinak ezzel járó szenvedését úgy, hogy a magukét nem, csak a hazáét érzik, nem merném állítani.

Az eszközcselekmény nem önmagáért

jön létre és nem azért, hogy megvalósuljon, hogy eredménye, önálló eredménye legyen, / ami esetleg mellékesen meg is van/ hanem csupán azért követtetik el kisebb büncselekmények egész sorra, hogy egy nagyobb megvalósítható legyen. Minden egyes részselekményben felismerhető ez a cél és ezek a kis önálló, nem saját céllal rendelkező cselekmények az eszközcselekmények.

b./ Az összefoglalt büntetendő cselekmény fogalma ez: itt is több természetes egység találkozik, azonban ezek között már nincsen olyan szoros összefüggés, amely csupán azért jött létre, hogy a bíró a súlyos cselekmények elbírálásánál ne legyen kötve a halmazati cselekményekre vonatkozó enyhébb büntetésekhez. Te-

hát ennek a csoportnak még elméleti célja sincs, nem is lehet kategórikusan meghatározni, hogy melyek tartoznak ide, hanem csak esetenként felsorolni.

Kétségtelen az, hogy ilyen intézkedésekre szükség van és jók is, de miért kerül akkor ez a több büncselekmény, amely mindenféleképpen halmazat, amelynek még törvényes, tényálladási ismérvekre támaszkodó fogalma sincs,, pont az egység világában. Nem inkább lehetne tárgyalni a halmazatok között, mint valóságos, de nem jogi halmazatot pl ?.

c./ Az üzletszerűen elkövetett büncselekmény szintén különböző büncselekmények láncolatáról van szó, amelyek lehetnek egymáshoz

hasonlók, de lehetnek különbözőek is /rendszerint azonos nemű /, de végső céljuk egy: állandó jövedelemszerzés, üzletszerűség. Az összefüggés itt ténybelileg legalább megvan és törvényileg egy tényálladékba szorítható ez a büncselekmény.

Ezenkívül ide sorozható még az iparszerű delictumok, amelyek nem mások, mint azonos nemű büncselekmények hivatásos elkövetése, ha nem is jövedelemszerzés céljából és a szokás-szerű büntetendő cselekmény, amikor a tettes azonos nemű cselekményeket megrögzött hajlamból követ el. E három alapsoportot közös névvel szokták delictum colloctivumnak is nevezni.

Mint látjuk, ezekben az esetekben igen gyakran csupán a tettesnek a személye az a közös

összefogó kapocs, ami ezeket a cselekményeket összfűzi, és e mellett a kétségtelenül jelentős kapocs mellett erősebb vagy gyengébb mellékkapcsolatok is jelentkeznek, amik eldöntik a cselekmény hovatartozását. Ez a kapocs lehet olyan laza, mint a megrögzött hajlam és lehet olyan erős, mint a fő és segédcselekmények egymáshoz való viszonya. Ettől eltekintve mindenütt csak azt tárgyaltuk, hogy ez végeredményben, de valamilyen körülmény mégis eggyé teszi.

Egyedüli elfogadható érv ezen felosztás felállítására a praktikusság érve, de ezt még nem ismerem s így ebben a kérdésben állást foglalnivéglegesen nem is tudok, de dolgozatomban célja nem is ez, hanem az elméletileg kimutatni

ezen felosztás szerkezeti hibáit.Érveléseimet természetesen keresztül húzhatja a gyakorlat, de az az én dolgozatom célján nem változtat jelen tudásom szeint.

A jogi egység.

A jogi egység az a büntetőjogi fogalom, amelyben szintén több természetes egység van, de ezeket sem nem a bűncselekmények belső szerkezete, sem a törvényi fogalom, hanem csupán a bírói gyakorlat foglal össze egy büntetendő cselekményé. Szerkezetileg tehát itt is a többség a domináló, de jogi megítélésben ez is egységgé változik át. Az egységnek ez a leglazább esete.

Ide tartozik a *delictum continetum*, az u.n. folytatólagos bűncselekmény. A bírói gyakorlat több természetes egységet, amelyek egymással valamiképpen összefüggenek, egy törvényes fogalmat betöltendő bűncselekményként bírál el pl. sikkasztás.

Régen az ismétlődő bűncselekmények büntetése úgy történt, hogy ismétlődés esetén a második szigorubban, a harmadikat még szigorubban büntették. Hogy a lényegileg azonos bűncselekményeket ez alól a szigorú elv alól mentesítsék /quot-tot elv./, alkotják meg a jogi egység fogalmát, mivel a rendkívül súlyos büntetés nem mindig indokolt.

A folytatólagos bűncselekmény megal-

kötésához kell a jogtárgy, azonossága, a személy azonossága és a cselekmények hasonlósága.

A jogtárgy azonossága úgy jelentkezik, hogy feltehető miszerint a több tevékenységi tárgyban megjelenve a hasonló cselekmények tekintetében hasonló elhatározások hozták létre és úgy az alanyi, mint a tárgyi oldalon ezáltal olyan szoros belső összefüggés jön létre, hogy azok ténylegesen egységben olvadnak össze.

A személy azonosságát természetesen nem a tettes oldalán kívánjuk meg, hanem ahol a jogtárgy személy pl: vérfertőzés stb. ott szükséges, hogy ez a tárgyként szereplő személy ugyanaz legyen. A tettes természetesen ugyanaz, hiszen több tettes hasonló, de egymástól független.

len cselekményeit semmiképpen nem lehet összenem-
ni.

A cselekmények hasonlósága szintén a jogtárgyal kapcsolatban kívántatik meg, a hasonló cselekmények ugyanazon jogtárgy ellen követtessenek el. A cselekmények hasonlóságát nem szükséges bővebben magyarázni, így pl. lopás és lopás delictum continuatumban összefoglalható, de már lopás és magzatelhajtás, vagy rablás és lopás nem foglalható össze soha delictum continátum keretében. Ha ezeket a fajokat vizsgáljuk, akkor azt kell mondanunk, hogy bár elméletileg ismét nem helyes ezeknek a bűncselekményeknek az összefoglalása, mert ezek magukban is önállóan egy-egy bűncselekményt képeznek, de a gyakorlati élet

követelményei ezt megengedhetőnek tartják, sőt esetleg megkívánják.

Nem vizsgálják azonban soha a szándéknak az azonosságát az egység ezen eseteiben, bár az én felfogásom szerint ennek a motivumnak a kellő kidomborítása igen előnyösen befolyásolná az egész probléma megvilágítását.

Fontos itt az, hogy az elhatározások az azonos forrásból fakadjanak s így legalább ezen a téren meglegyen az egység, ami más téren talán vitatható is. Az elhatározások azonossága pedig azt jelenti, hogy a cselekményeknek ugyanazok az indító rugói, ugyanazon, vagy kivételesen hasonló joghatás elérésére irányulnak. Ahol ez megvan, ott már egységről lehet beszélni, ha már

egyéb tényezők is közreműködnek még. De ennek a fennforgása előfeltétel, ami nélkül az egységnek egyetlen faja sem képzelhető el komolyan.

Ha összefoglaljuk a dolgozatomban eddig elmondottakat, akkor leszűrhetjük a következőket:

Elméletileg, mivel annyi sok alkotóelemből tevődik össze egy befejezett bűncselekmény, vagy hasonló bűncselekménysor, a feladat megkönnyítése céljából nem érdemes visszamenni a tevékenység és eredmény fogalmáig, mert így a szembeszökő inkongruenciákat eliminálni nem tudjuk, hanem elég, ha visszamegyünk a tényálladékig és nem azt mondjuk, hogy egység az egy tevékenységgel létesített egy tényálladék, de

ezen megállapítás dacára egység még a törvényes és jogi egység is, hanem azt mondjuk:

egységgel állunk szemben akkor, ha a tényálladék csupán egy törvényes fogalmat és egyszer tölt ki. Ez a törvényes fogalom megvan a törvényes egységnél éppen úgy, mint a jogi egységnél, de természetesen legtisztább a természetes egységnél.

Ezen felosztási módnál nem csináltunk semmi egyébét, csak a nézőirányt cseréltük fel: eddig alulról, a tények világa felől néztük a jelenséget és szemünkbe tűnt annak tagoltsága, nehezen rendszebe foglalható mivolta,

míg a jelen dolgozatban ha ezzel a kifejezéssel szabad élni a büntetőjogban: a joghatá-

sok és jogi szabályozások oldaláról néztük a jelenséget és szembetűnt annak egységessége, ami azonban nem tette láthatatlanná és nem fedte el a büntetendő cselekmény, a büntetőjogi jelenség tagoltságát, komplikáltságát és töredezettségét, de megkönnyítette a rendszerezést, az összefoglalást, az egyszerűsítést. Mindezek a hatások a büntetendő cselekmények jellegére vetnek fényt: egyetlen jogág sem támaszkodik annyira az életre mint a büntetőjog. A büntetőjogban a megfelelő életmegnyilvánulások nélkül nincs élet, nincs jogalkalmazási lehetőség, az élet ezer megjelelési formáj nélkül nincs büntetőjog.

És talán éppen ebből a tényből következik dolgozatomnak egy esetleges nagy fogya-

tékossága , nem számol eléggé az élettel, nem tartja eléggé szem előtt a gyakorlatot. Ez meg is áll, de sajnos eddig még nem volt módomban megfelelően tanulmányozni a praxisban is ezeket a kérdéseket, hiszen ahhoz évtizedek kel-
lenek.

Éppen ez vezetett arra, hogy dolgozatomban szakítsak teljesen a gyakorlattal és tisztán elméleti alapokra támaszkodjam. Tisztán elméleti megfontoláson alapuló kerekébb , átfogóbb rendszert adni, ami az egységnek ezt a három faját : természetes, törvényes és jogi, tökéletesebb, kevésbé ellentmondó egységbe foglalná össze, mint ez a mostani rendszerezés. Tisztán elméleti alapon.

Forrásmunkák.

- Dr Angyal Pál : A magyar büntetőjog tankönyve.
II.kiad,Bpest. Atheaneum 1909.
- Finkey Ferenc : A magyar büntetőjog tankönyve
IV.kiad. Bp. Grill Károly.
- Dr.Kovács Andor : Büntetőtörvénykezési jogunk
a legujabb időben. Debr. 1926.Gárdos.
- Dr. Kovács Andor : Bevezető tanulmányok a büntetőjogi elévülés tanába.
Bp. 1915. Eggenberger.
- Bernolák Nándor : Büntetőjog szabályaink
gyűjteménye Debrecen, Csáthy
Ferenc I.kiad.
- Balogh Jenő : Magyar bünvádi eljárási
jog I. rész. Általános tanok.
Bp. 1901. Grill.

The first of these is the fact that the
 of the of the of the of the of the
 of the of the of the of the of the
 of the of the of the of the of the

Tartalomjegyzék .

Az egységről általában	: 3.
A törvényi egység	: 29.
A jogi egység	: 37.
Forrásmunkák	: 47.
Tartalomjegyzék	: 49.